

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์ การกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติ
ของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตล้านนา

ชื่อผู้เขียน นางสาวกาญจนา ฐิติปัญญาวัดน์

ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสาวภา เจริญขวัญ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดิเรกชัย มหัทธนะสิน	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณ ทองคล้อย	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมการกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตล้านนา มาศึกษาวิเคราะห์ และตีความในเชิงสัญลักษณ์ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์แนวคิดและจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง อีกทั้งศึกษาถึงที่มาของความคิดที่ผู้แตงนำมาสร้างให้ตัวละครมีกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติกับพฤติกรรมของตัวละครสำคัญและการดำเนินเรื่องอีกด้วย

จากการศึกษาการดำเนินในลักษณะเหนือธรรมชาติของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตล้านนา จำนวน 11 เรื่อง พบว่า การกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติของตัวละครจำแนกได้เป็น 4 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นตอนก่อนการถือกำเนิด หรือปฏิสนธิ 2. ขั้นตอนการปฏิสนธิ 3. ขั้นตอนการกำเนิด 4. ขั้นตอนหลังจากการกำเนิด

ในการตีความเชิงสัญลักษณ์ ได้วิเคราะห์และตีความสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในแต่ละขั้นตอนของการกำเนิดโดยจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1. ความฝันของมารดาตัวละครสำคัญ 2. การที่มารดาของตัวละครตั้งครรภ์โดยการดื่มดื่มน้ำสิ่งต่าง ๆ 3. ลักษณะของชาติกำเนิด 4. ลักษณะการกำเนิด 5. ลักษณะพิเศษของร่างกาย

กาญจนา ฐิติปัญญาวัดน์. 2542. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตล้านนา = An Analysis Study of the Supernatural Birth of the Main Characters in Lanna Non-Canonical Jataka.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เกี่ยวกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายของผู้แต่งที่สร้างให้ตัวละครมีการกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติ กล่าวได้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดตามหลักพุทธศาสนา และผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายที่จะสั่งสอนเรื่องการทำความดี ตลอดจนแสดงถึงบุญญาธิการของตัวละคร ส่วนที่มาของแนวคิดในการสร้างให้ตัวละครมีลักษณะการกำเนิดแบบเหนือธรรมชาตินั้น ส่วนใหญ่มาจากคัมภีร์และวรรณกรรมต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา

ประการสุดท้ายการกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติส่งผลต่อพฤติกรรมของตัวละครทั้งในด้านพฤติกรรมทางจิต หรือความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมทางกาย คือ การกระทำและมีทั้งที่เป็นไปในทางดีและทางไม่ดี นอกจากนี้ การกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติของตัวละครยังมีผลต่อการดำเนินเรื่องด้วย กล่าวคือ ช่วยให้เรื่องดำเนินไปอย่างเป็นเหตุเป็นผลทำให้เรื่องมีความเข้าใจ น่าติดตาม และช่วยให้เรื่องคลี่คลายไปสู่จุดจบด้วยดี ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง

กาญจนา ฐิติปัญญาวัฒน์. 2542. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตล้านนา = An Analysis Study of the Supernatural Birth of the Main Characters in Lanna Non-Canonical Jataka.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.